

Karel Veverka: Otakar Hostinský ve světle pramenů z pozůstalosti uložených v Muzeu Bedřicha Smetany v Praze. Ústav hudební vědy FF UK v Praze 2009, 134 s. (včetně obrazové dokumentace), CD verze v příloze. Oponentský posudek bakalářské práce

Původní zadání předložené bakalářské práce bylo zformulováno tak, že autor a) provede průzkum části písemné pozůstalosti významného českého hudebního vědce, estetika a kritika Otakara Hostinského (1847–1910), jež je dnes uložena v Národním muzeu – Českém muzeu hudby – Muzeu Bedřicha Smetany v Praze a pořídí její inventární soupis a b) na pozadí kritického zhodnocení dosavadní odborné literatury a její pramenné základny se z této pozůstalosti pokusí vytěžit některé nové pohledy na roli Otakara Hostinského v pražském hudebním životě 70. let 19. století, především v souvislosti s jeho aktivním zapojením do tzv. „smetanovských bojů“ a polemik.

Lze rovnou říci, že takto formulované zadání diplomant beze zbytku splnil. Pátrání po tom, s jakými prameny ve skutečnosti pracoval Miloš Jůzl, autor zatím poslední monografické práce o Hostinském z přelomu 70. a 80. let minulého století, a následné zjištění, že se různé části Hostinského pozůstalosti nacházejí v různých pražských i mimopražských institucích (Archiv Akademie věd ČR, dnešní Etnologický ústav AV ČR, v.v.i., Literární archiv Památníku národního písemnictví, knihovna Ústavu hudební vědy FF UK v Praze, Archiv Masarykovy univerzity v Brně atd.), ho posléze dovedlo k původně neplánovanému úkolu, totiž k pokusu o rekonstruování osudů této pozůstalosti a cest, jakými se její části dostaly do zmíněných institucí.

Předložená práce má tedy tři hlavní oddíly: 1) vyličení osudů Hostinského písemné a knižní pozůstalosti, 2) inventární soupis materiálů uložených v Muzeu Bedřicha Smetany zpracovaný podle interních zásad NM–ČMH a 3) dvě studie o úloze Otakara Hostinského (ale také dalších osobností pražského hudebního života oné doby) v polemikách kolem působení Bedřicha Smetany a názorů Maxe Konopáska o slovanské hudbě.

Nepřehlédnutelným výsledkem diplomantova dosavadního badatelského úsilí je především varující – s ohledem na domácí poměry ovšem nikoliv úplně překvapivé – zjištění, v jak neuspokojivém stavu se nachází pramenná základna, dokumentující životní dráhu a působení tak významné a vlivné osobnosti českého hudebního života poslední třetiny 19. a počátku 20. století, jakou Otakar Hostinský nepochybně byl, a zároveň důkaz o tom, že zatím poslední velká práce o Hostinském z pera Miloše Jůzla (viz výše), jež až do nedávné doby budila dojem autoritativního nebo přinejmenším standardního pojednání zvoleného tématu, stavěla ve skutečnosti na nedostatečném a neúplném souboru pramenů. Oceňuji dále autorovu vytrvalost, s níž se snažil hledat odpovědi na složité otázky kolem osudů Hostinského pozůstalosti, a která ho nakonec dovedla k logickému a plně přijatelnému výkladu.

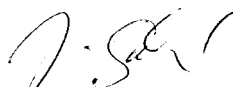
V posledním oddílu předložené práce je autor spíše zdrženlivý v tom smyslu, že se zatím zdráhá explicitně odmítnout dlouho tradované jednostranné a tendenční výklady dobových sporů. Na základě vlastního pramenného studia však zřetelně ukazuje, že poměry byly složitější a barvitější, než jak je (dodatečně) interpretoval „smetanovský tábor“, a že v nich zdaleka nešlo pouze o čistě ideové či estetické principy. Zároveň tím opětovně dokládá neustávající nutnost návratů „ad fontes“.

Pokud mám jako oponentka vytknout některé nedostatky, musím uvést, že práce jako celek by potřebovala jazykovou či spíše textovou redakci, na kterou už zřejmě autorovi

nezbyl čas. Nejedná se ani tolik o gramatické chyby nebo překlepy, kterých je zde jenom malé množství, ale spíše o to, že některé informace i formulace se v ní (zbytečně) na různých místech opakují a že by tudíž řadu věcí šlo vyjádřit stručněji, úsporněji a zřetelněji. Rovněž inventární soupis bude třeba před jeho případným odevzdáním do ČMH–MBS podrobit revizi, při níž bude jistě možné opravit a doplnit některá nejistá čtení a zpřesnit další doplňující informace. Jako příklady uvádím položky č. 158–165 (s. 60–61): odesilatelem dopisů O. Hostinskému byl podle mě nikoliv Alfred, ale Arnošt Kraus (1859–1943), profesor Karlovy univerzity, překladatel ze severských jazyků a příležitostný smetanovský badatel; položku 279 (s. 81): jedná se zřejmě o Bayreuth, nikoliv o Baureuth; nebo položku č. 321 (s. 89): odesilatelem dopisu byl zajisté tehdejší ředitel Národního divadla v Praze Gustav Schmoranz. V exempláři, který jsem měla k dispozici, je také omylem dvakrát vevázána strana 115 a spolu s ní navíc jeden volný list.

Nehledě na tyto drobné připomínky mohu s radostí konstatovat, že předložená práce Karla Veverky zcela splňuje, ba dokonce překračuje požadavky, které je možné klást na bakalářskou práci, a souhlasím proto s tím, aby byla přijata k obhajobě.

V Praze 16. 6. 2009

Prof. PhDr. Jarmila Gabrielová, CSc.